

Dr. FR. I. RAINER

I. Th. Riga, Gh. Călin

Editura științifică, 1966.

Publicul, în special cel medical, a primit recent cu plăcere, și am putea spune chiar cu aviditate, cartea despre „*Dr. Fr. I. Rainer*“, scrisă de *I. Th. Riga* și *Gh. Călin*, apărută în Editura Științifică, 1966. Lucrarea prezintă viața și opera uneia din acele luminoase figuri care „a participat la crearea unei școli anatomice românești ce s-a impus aproape pe tot parcursul primei jumătăți a secolului nostru“. Profesor de anatomie la Iași și apoi la București, *Francisc Rainer* a fost contemporan cu o serie de personalități de vază care au făcut cinste medicinei românești și a ținut anatomia („cenușăreasa“) la același nivel înalt cu o serie de alte ramuri (poate mai

atrăgătoare) din studiul medicinei. Din cartea lectorizată reiese evident împietirea la același nivel a dascălului, cercetătorului și fondatorului care a avut de luptat și cu greutate materiale, pentru că în structura medicinei de atunci el s-a dedicat cu devotament unei activități care impunea chiar sacrificii și nu și-a consumat energia și timpul în activități care să-i asigure venituri. Viața și activitatea lui *Fr. Rainer* sînt și azi un exemplu, în primul rînd pentru morfologi. Viața lui *Rainer*, indisolubil legată chiar și pe tărîm profesional, nici nu ar fi putut fi prezentată fără referiri la aceea a soției și tovarășei sale de viață și de muncă, doctorița *Martha Trancu-Rainer*. Exemplu de cetățean care și-a însușit patriotismul, *Rainer* „a muncit... dezbrăcat de orice interes personal... pentru că iubea oamenii” și le-a dăruit generos tot ce a acumulat. „A însuflețit la noi... studiul anatomiei ca o disciplină în care forma și structura sînt indisolubil legate de funcție în procesul evolutiv, cauză determinantă a întregii organizații morfologice”. Concepția sa a constituit un salt calitativ de la concepția statică a anatomiei, și cuvintele sale („Anatomia — știință a fermei vii”) nu au rămas o simplă lozincă de frontispiciu, ci au fost și sînt însușite și demonstrate în activitatea elevilor și a continuatorilor săi. A lăsat prin testament universității din București toată biblioteca sa, și fără testament opera și concepțiile care au fost fructificate și dezvoltate cu merită demnitate de elevii care le-au demonstrat astfel adevărul și valoarea.

În această carte autorii prezintă cu competență de specialiști, nu numai epoca în care s-a desfășurat viața și activitatea lui *Rainer* la noi, ci și evoluția anatomiei și a concepțiilor în morfologia de la sfîrșitul secolului trecut, cînd anatomia omului se subordona necesităților chirurgiei, dar devine apoi știință explicativă cauzală a formelor normale și anormale, în sfîrșit domeniu de aplicare a investigațiilor filogenetice în studiul evolutiv al formelor, embriologie experimentală și anatomie funcțională (nu un simplu inventar static pe care *Rainer* l-a combătut). Se scoate în relief umanismul lui *Rainer*, izvorit din firea și cultura sa, dovedind că *Rainer* a fost nu un „materialist și dialectician intuitiv” ci „un filozof instruit”. Cine altul era mai competent să facă această prezentare decît unul din șefii școlii actuale de anatomie de la noi, distins elev continuator al lui *Rainer*, și care în această carte a sintetizat ideile moștenite, dezvoltate și presărate pînă acum într-o serie de serii de specialitate, îndrumînd la rîndul său concepția și activitatea celor mai mulți dintre anatomiiștii noștri de azi care, acceptînd și însușindu-și-le, devin elevii săi direcți sau indirecti. „*Rainer* considera că studiul anatomiei constituie baza necesară cercetărilor medicale, teoretice și practice”, dar nu considera studiul omului limitat la anatomie. Îmbinată cu acest punct de vedere, încă acum 30—40 ani, concepția sa deterministă respinge mecanicismul și vitalismul. Neobișnuită, dar cu atît mai valcuroasă pentru acea vreme, concepția lui *Rainer* în morfologie devine azi accesibilă prin această carte cunoașterii largi, mai mult poate decît prin însăși opera lui *Rainer* care e mai puțin răspîndită, și are valoare nu numai pentru că a existat într-o epocă de mari confuzii și chiar concepții de-a dreptul dăunătoare, dar servește drept călăuză bună morfologilor de azi sau cercetătorilor ce fac incursiuni în morfologie, crușîndu-i de timpul și munca îndelungată pe care le-a parcurs *Rainer*. Cartea prof. *Riga* și dr. *Călin Oleră* în mod critic și la îndemîna tuturor explicarea concepțiilor prin care au înnotat morfologia și morfologii pînă la găsirea drumului cel bun. Prezentarea făcută s-a încumetat și a reușit să transmită unei generații actuale și celei următoare, o personalitate și o operă care nu trebuie uitată chiar în avalanșa ofensivei medicinei moderne. Reiese clar felul în care, plecînd de la *Rainer*, elevii săi au dezvoltat în anii noștri moștenirea dascălului lor, fructificînd-o într-un stil de muncă serios și profund. Primul autor al cărții pe care o recenzăm și care de ani de zile și-a popularizat dascălul, a menținut trează și a dezvoltat munca și ideile acestuia, culminînd cu această prezentare, ar putea părea unora „un om straniu care se pune bine cu morții și nu cu vii”, dar asemenea domniei sale și alți elevi eminenți ai profesorului *Rainer* i-au adus acestuia omagiul, dezvoltînd lucrările și ideile moștenite și devenind azi autorități și chiar promotori în diverse domenii

ale științei medicale românești (anatomie descriptivă, anatomie topografică, embriologie, antropologie, endocrinologie etc.).

Este greu de cuprins într-o carte de 200 de pagini un om, și mai ales un om multilateral, închis și totodată profund ca *Rainer* care, respingînd superficialitatea și provizoratul, tindea mereu spre perfecțiune și fiind extrem de exigent cu sine însuși, spunea „Non multa, sed multum“.

O viață devotată de dascăl și cercetător, exemplul unui om harnic, modest și neobișnuit de pretențios în primul rînd cu sine însuși, sînt prezentate de cei care au avut fericirea de a-i fi o perioadă contemporani și prilejul de a cunoaște personal o serie de aspecte, transmitînd cititorilor acestei cărți și ceea ce *Rainer* nu a scris, dar a fost prețuit la vremea sa, valori care astfel nu vor fi lăsate să se piardă.

M. Ionescu